

VELDWIJZER

Nieuwe voorzitter Henk van Hooft:

‘We hebben zoveel moois,
maar brengen we het
voldoende voor het voetlicht?’

In dit nummer

- Nieuwe voorzitter Henk van Hooft
- Boswachter Albert Henckel
- Tjerk Ridder en de Koloniën van Weldadigheid
- Natura 2000
- Nieuws uit de natuur
- Anserveld als klimaatbuffer
- Inrichtingsproject Dwingelderveld
- Inrichtingsproject Oude Willem
- Herinrichting bezoekerscentrum Dwingelderveld
- Afscheid Hester Heinemeijer
- N381
- Vledder Aa
- Nieuwe wandel- en fietspaden
- Poort Holtingerveld

HD

Jaargang 1
nummer 2 – 2015
Verschijnt 2x per jaar

Henk van Hooft, de nieuwe voorzitter van de Stuurgroep Regionaal Landschap Drents-Friese Grensstreek, ziet kansen om de beide Nationale Parken en het Holtingerveld meer te laten betekenen voor toerisme en recreatie en daarmee voor de regionale economie. “Ik denk dat we daar stappen in kunnen zetten.” Tegelijk benadrukt hij dat hij evenveel oog heeft voor de andere belangen. Dat van de natuur voorop, want die vormt tenslotte de basis.

HD

Gedeputeerde Staten van Drenthe hebben Henk van Hooft op 1 maart benoemd als onafhankelijk voorzitter van de Stuurgroep. Hij nam de functie over van oud-gedeputeerde Rein Munnikma, die deze rol in het begin tijdelijk vervulde. Van Hooft, inmiddels met pensioen, was in zijn werkzame leven onder meer directeur van de toenmalige Drentse ontwikkelingsmaatschappij DETI en wethouder voor de gemeenten Assen en Midden-Drenthe. In die functies had hij veel te maken met de recreatiesector, en het is dan ook niet verwonderlijk dat het gesprek daar al snel op terechtkomt. "Een provincie als Drenthe moet het economisch in belangrijke mate van toerisme hebben. Veel toeristen komen naar Drenthe vanwege de natuur en het landschap. En de Nationale Parken – gemakshalve reken ik het Holtingerveld daar ook even onder – zijn parels in de Drentse natuur. Ik denk dat we ze nog beter als zodanig kunnen presenteren. We hebben zoveel moois, maar brengen we het altijd goed voor het voetlicht? Ik denk

dat we de economische kansen die de Parken bieden beter kunnen benutten. Natuurlijk moeten we daarbij rekening houden met de belasting die de gebieden aankunnen; het mag niet ten koste gaan van de natuur. Het is in ieders belang om de natuurkwaliteit te handhaven."

Van Hooft haast zich om erbij aan te tekenen dat de Stuurgroep niet over de promotie van de streek gaat; daarvoor zijn de gemeenten verantwoordelijk. "Onze opdracht geldt de drie grote natuurgebieden. Wij kunnen gemeenten en andere partners helpen door met ideeën en voorstellen te komen waarvan zij zeggen: dat is een goed plan, dat gaan we doen." Van Hooft schat in dat er winst te behalen valt door een gemeenschappelijke noemer voor de drie gebieden te ontwikkelen: "Eén basisidee van wat je wilt uitstralen, dat je bij alle bezoekerscentra en attractiepunten terugziet, met daarbovenop de individuele kwaliteiten van elk gebied. Vergelijk het met de Alpen: die vormen als geheel een begrip, terwijl daarnaast elke Alpentop zijn eigen charme heeft."

Het is een van de lijnen die Van Hooft voor de komende jaren ziet. Maar, zo benadrukt hij, er zijn er meer, zoals het completeren van de ingezette natuurontwikkeling. "In dit gesprek is het accent komen te liggen op het toeristische verhaal, maar andere aspecten vind ik net zo belangrijk."

Gastheer Dwingelderveld

Nieuwe impuls voor netwerk gastheren en -vrouwen

Het netwerk van gastheren en gastvrouwen van het Nationaal Park Dwingelderveld wordt binnenkort weer uitgebreid. Een aantal recreatieondernemers in de omgeving van het Dwingelderveld volgt dit najaar voor het eerst de cursus gastheerschap van het Nationaal Park. Zij zijn vervolgens officieel gastheer of gastvrouw. De cursus bestaat uit drie bijeenkomsten (inclusief enkele veldbezoeken) dit najaar en een aanvullende excursie in het voorjaar van 2016. Tijdens deze bijeenkomsten krijgen de ondernemers allerlei informatie over het gebied, zodat ze het bijzondere van de natuur en het landschap in de eigen omgeving door kunnen geven aan hun gasten.

Aan de cursus doen ook recreatieondernemers mee die al gastheer of -vrouw zijn. Zij volgen de cursus om hun kennis op te frissen.

A photograph of a man with grey hair and glasses, wearing a white shirt and a dark vest, crouching in a field of tall, dry grass. He is holding a camera with a large lens and is looking through the viewfinder. The background is a soft-focus field of similar grass.

Albert Henckel: bijna veertig jaar Dwingelderveld

‘Ik vind hier blindelings de weg’

HD

Met veertig dienstjaren, waarvan alleen de eerste anderhalf elders in het land, is boswachter Albert Henckel veruit de langst zittende medewerker van Staatsbosbeheer in het Dwingelderveld. Hij zag collega's komen en gaan, de organisatie en inzichten over het beheer veranderen, en het gebied zelf zich ontwikkelen. Als het aan hem ligt blijft hij er de rest van zijn werkzame leven: "Ik zit gebakken aan het Dwingelderveld. Hier ligt mijn hart."

"Ik kwam in 1975 op mijn zestiende in het leerlingstelsel van Staatsbosbeheer. Dwingeloo was mijn vierde en laatste stageplek. Toevallig kwam daar toen net een baan vrij. Ik ben begonnen als bosarbeider; er is nog een brochure over het Dwingelderveld met een zwart-witfoto waarop ik met de motorzaag aan het werk ben. Alle voorkomende werkzaamheden in het bos heb ik gedaan. Op de heide kwam ik die eerste jaren niet, ik wist amper dat er heide lag!"

Albert laat een kaart uit 1975 van de boswachterij Dwingeloo zien: een mozaïek van gekleurde vakken, waarbij elke kleur staat voor een boomsoort. "Alles netjes in vakken van één soort en één leeftijd; als ze kaprijp waren werd het hele perceel gekapt en weer ingeplant. Alles was gericht op de houtoogst. Alle dode bomen werden verwijderd." Het bosbeheer zou in de jaren daarna compleet veranderen. Maar dat niet alleen: verscheidene bosvakken op de kaart hebben inmiddels een totaal ander landschap. "Kijk, hier

bijvoorbeeld: het Koelevaartsveen, waar nu de waterlobelia massaal bloeit in het open water, was toen fijnsparbos." Al is Albert naar eigen zeggen eigenlijk 'meer een bosman dan een heideman', hij kan zich helemaal vinden in de ontwikkeling richting meer open water, veen en natte heide. Ook over de recente herinrichting van het Noordenveld is hij enthousiast: "Ik snap de kritiek op het kappen van bomen heel goed, maar ik vind het landschap wel heel mooi geworden. Het uitzicht vanaf de bosrand bij Achter het Zaand bijvoorbeeld is schitterend. En ik had niet verwacht dat er zo snel weer jonge heide zou komen."

Alle veranderingen tijdens het inrichtingsproject legde hij uitgebreid vast met de fotocamera, zoals hij dat ook deed en doet met alle mogelijke andere aspecten van het gebied. Veldwijzer (en eerder Veldspraak) en Natuurkrant maken dankbaar gebruik van zijn immense fotoverzameling. Artistieke pretenties heeft hij niet met zijn fotografie: "Ik ben een plaatjesknipper. Natuurlijk probeer ik ook wel een sfeer te treffen, maar mijn doel is vooral vastleggen wat er gebeurt en wat er verandert."

Behalve in zijn hart zit het Dwingelderveld ook in zijn hoofd. "Ik ken de historie, weet van alle plekken nog hoe het was en wat er gebeurd is. Je kunt me geblinddoekt ergens naar toe brengen, ik weet waar ik sta en loop in rechte lijn terug naar het Staatsbosbeheerkantoor."

'A Slow Ride' via Veenhuizen en Frederiksoord

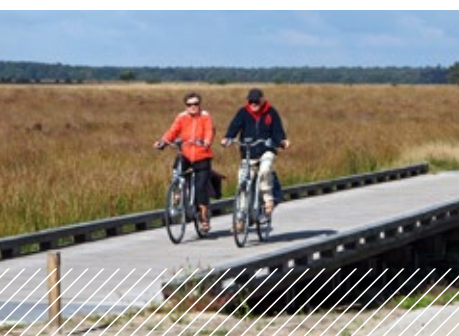
Tjerk Ridder reist langs plekken van (on)vrijheid

Afgelopen zomer reisde theatermaker en muzikant Tjerk Ridder in wandeltempo door vijf West-Europese landen op zoek naar 'sporen van vrijheid'. De reis, die hij 'A Slow Ride' doopte, voerde onder meer door de Drents-Friese grensstreek, waar hij de Koloniën van Weldadigheid Veenhuizen en Frederiksoord aandeed, bij uitstek plekken van vrijheid en onvrijheid. Zijn ontmoetingen en ervaringen onderweg vertaalt hij in een theatervoorstelling, die in december het eerst in Utrecht is te zien en waarmee hij in 2016 ook weer in Drenthe terugkeert.

Tjerk Ridder begon zijn reis op Terschelling, tijdens het theaterfestival Oerol in juni. Na Veenhuizen en Frederiksoord bezocht hij ook de Vlaamse 'zusterkoloniën' Wortel en Merksplas. Eindstation van de route, die verder door Luxemburg, Duitsland en Frankrijk voerde, is het Belgische Mons, Europese Culturele Hoofdstad 2015. We spraken Tjerk tijdens een pauze van een paar dagen in zijn woonplaats Utrecht. "Die gaf me onder andere de

gelegenheid om Elvi, het Belgische trekpaard waarmee ik de reis maak, van nieuwe hoefijzers te voorzien. Voor haar is het ook een hele inspanning." Elvi is voor Tjerk een goed hulpmiddel bij het 'vangen van verhalen' over vrijheid: "Zo'n paard werkt als een magneet, overal waar ik ben komen er mensen op af." Die mensen stelt hij vragen als 'wat betekent vrijheid voor jou?', 'wat kun je doen om iets van jezelf te bevrijden?' en 'wat is de betekenis van vrijheid in 2015?'.

Naast deze spontane ontmoetingen waren er ook geplande. Zo sprak hij in Veenhuizen door onder meer (scheidend) burgemeester Hans van der Laan en directeur Peter Sluiter van het Gevangenis­museum. En in Frederiksoord vertelden Jan Mensink, directeur van de Maatschappij van Weldadigheid en Erik van Schelven, wethouder bij de gemeente Westerveld, hem over de achtergrond en de geschiedenis van de Koloniën van Weldadigheid. Tjerk: "Ik vind het een fascinerend gegeven: het idee om mensen die door de mazen zijn gevallen weer een plek in

De speellijst van de multimediale theatervoorstelling 'A Slow Ride – Sporen van Vrijheid' wordt aangekondigd via de website: www.tjerkridder.com

de maatschappij te geven door ze structuur en richting te bieden. Het experiment is was geen onverdeeld succes, maar de gedachte erachter is prachtig. Ook dat het de aanzet is geweest tot de verzorgingsstaat. En het roept vragen op die nog steeds actueel zijn: kun je mensen aan de hand nemen, wat is daarvoor nodig, waar begint en eindigt de eigen verantwoordelijkheid? Fascinerend is ook dat er nog zoveel van de geschiedenis te zien is, in het aangelegde landschap, de ordening van de gebouwen, de rode beuk voor het huis als statussymbool: wat ik in de Drentse koloniën tegenkwam, zag in Wortel en Merksplas weer terug. Prachtig!"

Sowieso maakte het landschap diepe indruk op Tjerk: "Ik wist natuurlijk wel van horen zeggen dat de Drents-Friese grensstreek een prachtig gebied moest zijn, maar kende het eigenlijk nauwelijks. Als je er doorheen loopt, zoals ik deed, ervaar je de kracht van het landschap. Over vrijheid gesproken: de rust en ruimte van het platteland, de kracht van de stilte, het minder hectische levenstempo, ik heb me er heel erg aan gelaafd. Een onweersbui beleef je heel anders dan in je huis in de stad. Zo'n bui te zien naderen boven de velden, dat is een spektakel, ik kan me geen televisie voorstellen die daar tegenop kan."

Koloniën van Weldadigheid

De Koloniën van Weldadigheid getuigen van een groots plan voor armoedebestrijding uit het begin van de negentiende eeuw. De opzet was om mensen uit de armoede te bevrijden door ze aan het werk te zetten in de landontginning en vervolgens in de landbouw. Dat ging gepaard met een strakke discipline, die zich vertaalt in de rechtlijnige opzet van het kolonielandschap. In 1818 richtte oud-legerofficier Johannes van den Bosch de Maatschappij van Weldadigheid op en nog in hetzelfde jaar werd de eerste kolonie, Frederiksoord, uit de grond gestampt. In de jaren daarop volgden Wilhelminaoord, Boschoord, Willemsoord, Ommerschans, Veenhuizen, Wortel en Merksplas. Frederiksoord plus de andere 'oorden' en Wortel waren 'vrije koloniën', waar mensen – min of meer – uit vrije wil naartoe verhuisden. De andere waren 'onvrije koloniën', die meer trekken hadden van een gevangenis en later ook in 'gewone' gevangnissen veranderden.

Het maatschappelijke experiment in zijn oorspronkelijke opzet, had utopische elementen in zich. Het was van vrij korte duur; het bleek toch niet zo eenvoudig om 'paupers' om te vormen tot zelfstandige, rechtschapen burgers. Maar in zijn vorm en schaalgrootte is het uniek in de wereld en vormt het een fraaie getuigenis van het maakbaarheidsgeloof van de Verlichting. Uniek is ook dat er van de oorspronkelijke opzet en de doorontwikkeling daarvan nog zoveel te zien is in het landschap en de bebouwing. Daarom hebben Nederland en België gezamenlijk de Koloniën voorgedragen voor opname op de Werelderfgoedlijst van UNESCO. De provincie Drenthe is trekker van het project, waar ook alle regionale en lokale overheden in beide landen aan meewerken. UNESCO beslist over de aanvraag in 2018. Precies tweehonderd jaar nadat de Maatschappij werd opgericht en Frederiksoord ontstond.

Meer info op www.kolonienvanweldadigheid.eu

Natura 2000 gaat verder

Op 1 juli is de Programmatische Aanpak Stikstof van start gegaan. Deze regeling van de Rijksoverheid moet ervoor zorgen dat er door een uitgekiend systeem weer ruimte ontstaat voor enige uitbreiding van landbouwbedrijven in de omgeving van Natura 2000-gebieden. Deze ruimte is echter afhankelijk gesteld van de conditie van de natuur in die gebieden. Om te zorgen dat die natuur op adem komt en wordt versterkt is een heel scala aan maatregelen bedacht, van plaggen tot het dempen van greppels en van kleinschalig maaien tot het schonen van vennen.

De maatregelen worden benoemd in de beheerplannen voor de Natura 2000-gebieden. Nu de PAS in werking is kunnen Rijk en provincie eindelijk verder met het opstellen van die plannen. In de loop van de herfst zullen de meeste in concept klaar zijn. Deze conceptplannen worden besproken in een gebiedsgroep, waarin niet alleen de beheerders

Nieuw boek over Drentse Natura 2000-gebieden

Kijk op de website van de parken voor de actuele data van de informatieavonden in uw regio.

maar ook de landbouw, de recreatiesector, de waterschappen en andere partijen zitten. In de late herfst of de winter organiseren Rijk en provincie

informatieavonden over de plannen. Na deze consultatieronde worden de plannen afgewerkt en ter goedkeuring aangeboden aan Gedeputeerde Staten. De verwachting is dat alle plannen in het voorjaar van 2016 deze procedure hebben doorlopen. Dan kunnen de beheerders en alle andere betrokkenen aan de slag met de uitvoering van de geplande maatregelen. De bijzondere natuur in de Natura 2000-gebieden is het meer dan waard!

Kijk op de website van de parken voor de actuele data van de informatieavonden in uw regio.

Natura 2000 is het netwerk van de belangrijkste natuurgebieden in de Europese Unie. Dit rijk geïllustreerde boek presenteert alle veertien Natura 2000-gebieden in Drenthe, waaronder de drie gebieden waar Veldwijzer over gaat. Allemaal topnatuurgebieden die zich onderscheiden van andere terreinen door hun unieke flora en fauna en hun bijzondere ontstaansgeschiedenis. Er zijn meanderende beken te vinden, woeste zandverstuivingen, oeroude bossen en kleddernat hoogveen. Het boek beschrijft niet alleen de bijzondere planten en dieren, de geschiedenis en het beheer, maar biedt ook volop tips om eropuit te trekken in boeiende wandelingen en afwisselende fietstochten. Zelfs aan romantische terrasjes om even op adem te komen is gedacht. Kortom, met dit boek gaat u op ontdekkingsreis door de rijke Drentse natuur!

Natuur van topklasse! Drentse Natura 2000-gebieden in beeld. Uitgave Koninklijke Van Gorcum, Assen, 2015. ISBN 9789023254157. Prijs € 9,95. Verkrijgbaar in de bezoekerscentra en in de boekhandel.

HD

Nieuws uit de natuur

Draaihals in de lift

Van de zes soorten spechten in Nederland is de draaihal waarschijnlijk het minst vaak te zien. Dat komt deels door zijn onopvallende uiterlijk. Het is een bruine specht, die het zonder de felle kleuren van zijn familieleden moet doen. Daarnaast is hij maar een paar maanden van het jaar present, omdat hij de winter doorbrengt in Afrika. En bovendien is de draaihal zeldzaam. De laatste decennia ging zijn aantal nog verder achteruit. Dat heeft te maken met de moeilijke voedselsituatie in zijn overwinteringsgebied, maar ook met problemen in de Nederlandse broedgebieden. De draaihal stelt hoge eisen aan zijn biotoop. Vaak zoekt hij een vrijstaande berk op waar een andere specht al een holte in gemaakt heeft. Die berken staan bij voorkeur aan

de rand van een open plek in het bos of op de overgang van bos naar heide. In die open delen zoekt de draaihal naar mieren. Het kan zijn dat de omstandigheden voor de draaihal zijn verslechterd door verzuring en door het klimaat; het fijne is daar nog niet van bekend. Wel is duidelijk dat de draaihal baat heeft bij een zo natuurlijk mogelijk bosbeheer en goed ontwikkelde overgangen van bos naar heide. De beheerders werken daar hard aan. In 2015 waren er weer een stuk of zeven paren aanwezig in het Drents-Friese Wold en vier in het Dwingelderveld, veel meer dan in de afgelopen jaren. Of dat nu te danken is aan het beheer of aan verbeterde omstandigheden in Afrika is niet duidelijk, maar goed nieuws is het wel!

Orchideeënnieuws

Het afgelopen jaar was een opvallend goed jaar voor de brede wespenorchis. Deze typische bosorchidee bloeit in juli en augustus, vooral langs wegen en paden. Meestal in de beschutting van bomen en struiken, maar soms pontificaal in de volle zon. Deze orchidee kan tot wel één meter hoog worden en is dan getooid met vijftig bloemen of meer. De bloemkleur varieert van lichtgeel tot donkerpaars. Opvallend zijn de planten met felgroene bloemen. Het lijkt alsof de brede wespenorchis aan een opmars bezig is, want de planten duiken op steeds meer plaatsen op, in en buiten het Dwingelderveld, het Drents-Friese Wold en het Holtingerveld.

Ook is er goed nieuws over de dennenorchis: Alida Taylor

Parkins meldde een nieuwe vondst in het Drents-Friese Wold. Deze soort is karakteristiek voor naaldbossen. Veel naaldbossen in Nederland ontwikkelen zich tot loofbossen, een natuurlijk proces. In het zuidelijk deel van het Drents-Friese Wold zijn echter fraaie, stabiele dennenbossen aanwezig waarin de dennenorchis thuishoort. Hopelijk is de dennenorchis een blijvertje!

Meer prachtige foto's van orchideeën staan in het pas verschenen boek 'Orchideeën in Noord-Nederland'. Veel van de foto's zijn gemaakt in onze drie parken. Het boek is uitgegeven door Van Gorcum in Assen en is te verkrijgen in de bezoekerscentra en in de boekhandel (ISBN 9789023254270; € 16,50)

In actie voor de grauwe klauwier

De grauwe klauwier is een karakteristieke vogel van bosranden, struwelen en losse struiken in een natuurlijk landschap. Denk bijvoorbeeld aan de struwelen in het Noordenveld (Dwingelderveld) of de bosjes aan de rand van het Wapserveld en Berkenheuvel (Drents-Friese Wold). In dergelijke dichte bosjes bouwt hij zijn nest. Ondertussen jaagt deze zangvogel op grote insecten, muizen en hagedissen. Een echte mannetjesputter dus. Een teveel aan prooien houdt de grauwe klauwier in voorraad door ze aan de stekels van sleedoorn en meidoorn te prikken, soms zelfs aan prikkeldraad.

Doordat ons landschap steeds netter werd, kreeg de grauwe klauwier het moeilijk: broedplaatsen gingen verloren en zijn prooidieren werden schaars. Inmiddels is er veel kennis over de inrichting en het beheer van gebieden voor de klauwier. Met financiële steun van de provincie Drenthe is een project uitgevoerd om die kennis te verbreiden onder de beheerders van natuurgebieden. Om hen in de praktijk kennis te laten maken met deze vogel en de eisen die hij stelt aan zijn leefgebied, zijn er praktische workshops georganiseerd, onder meer in het Drents-Friese Wold. Juist in dit gebied zijn er goede mogelijkheden om gevarieerde landschappen met struwelen te ontwikkelen waar de grauwe klauwier zich thuis voelt. Denk bijvoorbeeld aan de Oude Willem en de omgeving van het Canadameer. Ook elders in Drenthe zijn dit soort workshops gehouden, waardoor beheerders gewapend met nieuwe kennis aan de slag kunnen om Drenthe en aangrenzend Friesland nog mooier te maken.

De slangenarend, een bijzondere gast

In de afgelopen jaren vlogen er tot vier exemplaren van de slangenarend boven het Fochteloërveen, op zoek naar adders, gladde slangen en ringslangen. De slangenarend broedt in Midden- en Zuid-Europa en is in Noord-Nederland sinds kort een zeer zeldzame zomergast. De forse roofvogel is echt een specialist en jaagt vaak biddend en met kop en poten naar beneden gericht hoog boven het veld. Op www.waarneming.nl zijn talrijke foto's te zien van slangenarenden met een kronkelende slang in de poten. Blijkbaar zijn er ruim voldoende slangen om de arenden in de zomermaanden in leven te houden. In 2015 is deze

bijzondere vogel ook vaak gezien in het Holtingerveld en het Dwingelderveld. De eerste arend meldde zich op 13 juni op de Kraloërheide (Dwingelderveld), waar de soort ook in 2014 al eens gezien was. Vanaf 22 juli verbleef er een slangenarend aan de voet van de Havelterberg, in het hart van het Holtingerveld. Cees Venema uit Ruinen was op 5 augustus gewapend met telelens en verrekijker op pad om voor de eerste keer in zijn leven een slangenarend te ontdekken. Eerst was de vogel wat ver weg en gaven de foto's geen uitsluitsel, maar later kwam de machtige roofvogel steeds dichterbij. "Geweldig, wat een prachtig dier!" Intussen vlogen boomvalk en wespendif voorbij. De arend kwam nog een keer terug, waardoor Cees de mooie foto's kreeg die hij graag wilde. Ondertussen zat zijn vrouw rustig te lezen op de Poort Holtingerveld. Zo hadden beiden een prachtige middag in het zonovergoten Holtingerveld.

Waterberging Anserveld ingericht

Dit najaar is het Anserveld ingericht als waterbergingsgebied oftewel 'klimaatbuffer'. Er zijn sloten gedempt en delen van het terrein afgeplagd, en er is een slenk gemaakt. Aan de westkant is een kade aangebracht. Het project in het Anserveld vormt het sluitstuk van een reeks maatregelen om het Dwingelderveld en directe omgeving geschikt te maken voor het opvangen van 1,25 miljoen kubieke meter water in extreem natte tijden. Het water zoekt eerst heel

geleidelijk zijn weg door de slenken van het Dwingelderveld en kan vervolgens enige tijd verblijven aan de randen van het gebied, met name in de Leislout, het Anserveld en het Kloosterveld, voordat het verder gaat naar de Ruiner Aa. Overigens wordt er in het Anserveld voorlopig nog geen hoger waterpeil ingesteld, in afwachting van een uitspraak van de rechter over een bezwaar tegen de uitvoering van het project.

Onderzoeker Arjen Strijkstra over muggenoverlast

Wat wil de mug?

Omwonenden van het Anserveld maken zich zorgen over toename van muggen en daarmee gepaard gaande overlast door de vernatting van het gebied. Daarom had de Bestuurscommissie Dwingelderveld muggenonderzoeker Arjen Strijkstra van bureau Altenburg & Wymenga uitgenodigd om op een informatiebijeenkomst op 3 september in Ansen te komen vertellen over deze soms zo irritante diertjes.

“Wat wil een mug, en ook: wat wil hij vooral niet? Als je dat weet, kun je maatregelen nemen om de risico's van muggenoverlast te beperken”, aldus Arjen Strijkstra. Wat muggen in elk geval willen, zijn bomen en struiken om te schuilen en te paren, zoogdieren of vogels voor een bloedmaaltijd en open, ondiep stilstaand water voor de eitjes en de larven. Dat alles graag dicht bij elkaar, want muggen houden er niet van grote afstanden te moeten overbruggen. “Eigenlijk kunnen ze helemaal niet zo goed vliegen.” Voor een goed begrip is het van belang te weten dat er verschillende soorten steekmuggen zijn, die nog weer hun specifieke voorkeuren hebben. Ze zijn in twee groepen te verdelen: muggen die vooral in natte natuurgebieden leven ('natuursteekmuggen') en soorten die vooral de nabijheid van de mens zoeken ('huissteekmuggen'). “Natuursteekmuggen zijn vooral talrijk eind mei, begin juni;

huissteekmuggen vooral in juli en eind augustus.” Dus hebt u in de zomer last van muggen, goede kans dat de oorzaak op eigen erf gezocht moet worden.

De risico's van overlast door natuursteekmuggen zijn onder andere te beperken door plasvorming aan de rand van het natuurgebied te vermijden. Verder is het zaak het landschap aan de rand open te houden, zonder bosjes. De muggen hebben dan geen schuilgelegenheid. Bovendien hebben ze een hekel aan wind en ook de lagere luchtvochtigheid werkt in hun nadeel. Wanneer je tegelijk in de kern van het natuurgebied juist wel gunstige omstandigheden schept voor muggen, maak je de kans nog groter dat ze daar blijven. In het Anserveld lijkt aan deze voorwaarden behoorlijk goed voldaan. Of de bewoners daarvan nu overtuigd zijn, blijft de vraag. Maar een boeiend verhaal was het zeker!

Leven na LIFE

Een gebied (her)inrichten is één ding. Maar om ervoor te zorgen dat dat het gewenste resultaat voor de natuur oplevert, komt het aan op het beheer daarna. Er zullen schapen moeten grazen, er zal aanvullend gemaaid en geplagd moeten worden, de geluidswal en het ecoduct moeten worden onderhouden enzovoort. LIFE, het Europese fonds dat een groot deel van de inrichtingskosten in het Dwingelderveld betaalt, wil zich ervan verzekeren dat de investering niet voor niets is geweest. Daarom is een

zogenaamd 'After Life Conservation Plan' opgesteld. Daarin staat welk beheer gewenst is en welke middelen daarvoor nodig zijn. Op 17 september hebben Staatsbosbeheer, Natuurmonumenten, Waterschap Reest en Wieden en Provincie Drenthe een overeenkomst getekend, waarin zij verklaren zich in te zetten voor het beheer volgens dat plan. De overeenkomst geldt voor twaalf jaar met een evaluatie halverwege, in 2021.

Fietspad naar 'Schapenkop'

Nog niet alle bezoekers vinden makkelijk de weg naar het uitkijkpunt op de geluidswal, dat naar de opvallende vorm 'de Schapenkop' wordt genoemd. Terwijl het uitzicht op de Holtveenslenk toch de moeite waard is, ook al vanwege het contrast met het voortrazende verkeer aan de andere kant. Vooral voor fietsers was het zoeken, maar daar komt verandering in. Op dit moment wordt voor fietsers een aftakking vanaf het Commissaris Cramerpad naar de Schapenkop aangelegd.

Noordenveld proeftuin ontwikkeling heide op landbouwgrond

In de periode 2011-2014 is op het Noordenveld een experiment uitgevoerd met verschillende methoden om de ontwikkeling van heide op voormalige landbouwgrond op gang te brengen. De uitkomsten zijn niet alleen voor het Dwingelderveld van belang, maar ook voor gebieden elders in Nederland en West-Europa. Omvorming van uit productie genomen landbouwgrond in heide staat namelijk in veel meer Natura-2000-gebieden op de agenda. De workshop over de resultaten van het onderzoek op 16 september in Dwingeloo trok dan ook grote belangstelling van beheerders van natuurterreinen uit heel Nederland en Vlaanderen.

In het onderzoek is in proefvlakken van zo'n twintig bij twintig meter, zowel in droge als natte heide, geëxperimenteerd met alle mogelijke combinaties van de maatregelen bekalken, verzuren, niets aan de bodem doen, opbrengen van maaisel, opbrengen van plagsel en niets opbrengen. De resultaten zijn niet allemaal eenduidig. Wel lijkt het erop dat het aanbrengen van plagsel een relatief snelle ontwikkeling van heide in gang zet. Dat is eigenlijk ook niet zo vreemd, want in het plagsel zitten allerlei zaden, schimmels en bodemdieren. En heide is meer dan het plantje dat je ook bij het tuincentrum kunt kopen: het is een compleet ecosysteem met een scala aan planten, insecten en andere dieren, en bodemleven.

Folder geeft resultaat inrichtingsproject weer

Op alle 11.000 adressen in en rond het Dwingelderveld is een kleurrijke folder bezorgd over de afronding van het inrichtingsproject. In tekst, maar vooral in kaarten en foto's is daarin weergegeven wat er in het Dwingelderveld de afgelopen jaren is veranderd en tot welke resultaten dat heeft geleid. Terugkerende trefwoorden zijn: natter, stiller, mooier en groter. De folder is ook afgeleverd bij alle recreatiebedrijven in het gebied ten behoeve van hun gasten. Verder ligt hij in het bezoekerscentrum bij Ruinen en de beide andere informatiecentra in Spier en Lhee. De publicatie van de folder vloeit voort uit de eis van het LIFE-fonds van de Europese Unie om aan belanghebbenden verantwoording af te leggen over de projecten die het fonds subsidieert.

Geluidswal voldoet aan verwachting

Het Noordelijk Akoestisch Adviesburo heeft in maart geluidsmetingen uitgevoerd om het effect van de geluidswal langs de A28 te controleren. Er is gemeten op een aantal punten achter de wal (in het Dwingelderveld dus) en ter vergelijking ook op een aantal punten ten noorden van de wal. De resultaten op de meetpunten achter de wal zijn allemaal iets beter dan vooraf was ingeschat. De conclusie is dat de geluidswal aan de verwachtingen voldoet.

HD

Goede start heide in het Noordenveld

Ecoloog René Verhagen van bureau Oranjewoud heeft de ontwikkeling van de begroeiing van het Noordenveld sinds de herinrichting gevolgd. Op twintig vaste plekken heeft hij de plantengroei twee jaar achtereenvolgens nauwkeurig in kaart gebracht. Typische heidesoorten als struikheide, dophei, pilzegge en trekrus blijken zich al snel te hebben

gevestigd. Op een aantal telpunten zijn struik- en dophei in 2015 verder toegenomen. Er lijkt dus een goede start te zijn gemaakt. Een belangrijke bevinding is ook dat opslag slechts monjesmaat voorkomt en zich niet heeft uitgebreid. Dit betekent dat de huidige begrazingsdruk op het gebied voldoende is om de opslag onder de duim te houden.

Zwarte specht en wespendif op de voet gevolgd

De voortschrijdende techniek biedt steeds meer mogelijkheden om vogels van zendertjes te voorzien en te volgen. Dat levert veel nieuwe kennis op. De komende jaren zullen het Drents-Friese Wold en het Dwingelderveld daaraan bijdragen: hier krijgen zwarte spechten, en in het Drents-Friese Wold ook enkele wespendifen, een zender op. De aanleiding is dat in beide gebieden de oppervlakte bos, het leefgebied van beide vogelsoorten, door inrichtingsmaatregelen wat afneemt. Dat terwijl in het kader van Natura 2000 voor beide gebieden als doelstelling geldt dat de stand van de zwarte specht op peil moet blijven, en in het Drents-Friese Wold geldt dat ook voor de wespendif. “De vraag is dus wat we kunnen doen om de kwaliteit van het leefgebied te verbeteren en zo het verlies aan oppervlakte te compenseren”, aldus Rienko van de Schuur van Prolander, die het onderzoek begeleidt. “Daarvoor moeten we inzicht krijgen in hoe de vogels hun leefgebied gebruiken: waar foerageren ze, waar broeden ze, wat hebben ze nodig?”

De laatste jaren schommelt het aantal broedparen van de zwarte specht in het Drents-Friese Wold rond de twintig. In het Dwingelderveld blijft de stand al jaren stabiel rond de negen broedparen.

HD

Het onderzoek loopt drie jaar en wordt uitgevoerd door SOVON Vogelonderzoek Nederland. Dit najaar worden de eerste zwarte spechten ‘gezenderd’. Voor de wespendifen is het wachten op het voorjaar, wanneer ze terugkeren uit hun winterkwartier in Afrika.

LIFE-project Oude Willem Going up a level

Uitvoering project Oude Willem in het veld zichtbaar

Nu is er in het veld nog niet veel van te zien, maar dat gaat begin 2016 veranderen. Het LIFE-project Oude Willem Going up a level gaat dan in uitvoering. In vijf deelgebieden, want anders dan de titel doet vermoeden gaat het project om veel meer dan de natuurontwikkeling in de voormalige landbouwenclave Oude Willem.

Ook in het Wapserveld, het Doldersummerveld, landgoed Boschoord en het Leggelderveld staan maatregelen op stapel. Samen dragen deze maatregelen, zoals het dempen van sloten, open maken van venranden en veranderen van bos in heide, bij aan het herstel van hoge grondwaterstanden en het ontwikkelen van grootse natuur in het Drents-Friese Wold en het Leggelderveld.

Gronddepot

Een van de eerste maatregelen die van start gaan is het dempen en ondieper maken van sloten. Dat gebeurt op verschillende plekken, waaronder het Doldersummer- en het Wapserveld, en draagt bij aan het herstel van de natuurlijke waterhuishouding ter plekke. Ter voorbereiding op de

werkzaamheden is aan de Oude Willem 13 inmiddels een tijdelijk gronddepot ingericht.

ROEG!

Nu de uitvoering op punt van beginnen staat, zal er veel aandacht zijn voor de communicatie. Door veldsymposia, gebiedsexcursies en bewonersavonden zullen we u informeren over wat en wanneer en met welk doel wordt uitgevoerd. Bijzonder is dat de mogelijkheden worden verkend om in samenwerking met RTV Drenthe in 2016 in het tv-programma ROEG! de uitvoering rond Oude Willem in beeld te brengen.

Volg de ontwikkelingen op www.np-drentsfriesewold.nl

Beste lezer,

Er is veel veranderd in het Dwingelderveld en er zal nog veel gaan veranderen in het gebied van de Oude Willem.

Er is gegraven, gedempt, geplagd, gestrooid, gekapt, geplant, een enorme geluidswal opgeworpen, een schitterend ecoduct aangelegd, er zijn bouwsels gesloopt, fiets- en wandelpaden aangelegd, stuwen en stuwtes aangelegd, waterlopen veranderd, dijkes aangelegd, afrasteringen geplaatst, bankjes neergezet, procedures gevoerd, er is gestudeerd, voorgelicht, uitgelegd, vergaderd, overlegd, samengewerkt etc. etc.

De samenleving heeft via Europa, het Rijk, de provincie, het waterschap, gemeenten, Rijkswaterstaat, het overlegorgaan veel geïnvesteerd. Geschiedenissen gewist, maar ook nieuwe gemaakt.

De toekomst, de flora en de fauna, de bezoeker, de fietser, de aanwonenden... zij zullen gaan bepalen of het een goede investering is geweest. Als ik dezer dagen door de gebieden struin, op de schapenkop uitkijk over de natuur, wandel of fiets, gloren de stilte en de grote natte en stille heide: ja, een uniek gebied.

Drenthe geeft letterlijk en figuurlijk een visitekaartje af. Het is de macht van een mensengemeenschap die ingrijpt, die nieuwe vertes verkent. Er gloort hoop op een nieuwe vitale toekomst voor mens, dier, boom, heide en plant. Ik ben er dus apetrots op. Trots op al die mensen die in het veld dit tot stand brachten en zullen brengen.

Laat de toekomst maar oordelen!

Willem Urlings, voorzitter bestuurscommissies Dwingelderveld en Oude Willem

Vernieuwing bezoekerscentrum Dwingelderveld

Bezoekerscentrum Dwingelderveld in Ruinen krijgt komende winter een geheel nieuwe inrichting. Vanaf maandag 26 oktober is het bezoekerscentrum dicht voor de verbouwing. Er komt wel een tijdelijke informatiebalie. In het voorjaar van 2016 gaat het vernieuwde centrum open. Met een bijzondere maquette als stralend middelpunt.

In het centrum worden vijf grote meubels geplaatst met elk een thema: Drents heideschaap, (kraan)vogels, OERRR, het esdorpenlandschap en water. Langs de wanden komen informatiepanelen met grote foto's van de mooiste plekken van het Dwingelderveld. Bezoekers kunnen zich oriënteren aan de hand van een omgevingskaart die op de vloer is geprint.

De wens om het bezoekerscentrum van Natuurmonumenten te vernieuwen stond al geruime tijd op het verlanglijstje van beheerder Casper de Jong. "Door de jaren heen zijn er steeds kleine vernieuwingen toegepast, maar nu is het tijd om het bezoekerscentrum een nieuwe impuls te geven. Jaarlijks komen hier meer dan 170.000 bezoekers. Vaak is het bezoekerscentrum hun eerste kennismaking met het grootste natte heidegebied van West-Europa. Belangrijk om een goede eerste indruk van het gebied te geven." De herinrichting wordt mede mogelijk gemaakt door financiële steun van de provincie Drenthe en LIFE.

Maquette met schapenwol

Het stralende middelpunt van het vernieuwde bezoekerscentrum wordt de nieuwe maquette van het Dwingelderveld. De maquette, ongeveer 2 bij 3,5 meter groot, wordt gemaakt door kunstenaar Erna van Sambeek. Bijzonder is het materiaalgebruik met onder meer schapenwol. "Eigenlijk wordt het een soort groot tapijt", vertelt de kunstenaar. "Het stramien bestaat uit grof borduurgaas. Op het onderdoek komt een laag vilt, in verschillende tinten paars en roze, die vooral gebruikt wordt voor de heide. Het bosgebied wordt gebreid van gesponnen wol in diverse groenschakeringen." De wol komt van de schaapskudde van Natuurmonumenten in het Dwingelderveld.

Ruim tien vrijwilligers van het bezoekerscentrum helpen de kunstenaar met spinnen, viltten, verven en breien van de wol en het maken van oriëntatiepunten. Ze brengen bovendien hun kennis van het gebied in. "We sparren samen over allerlei onderdelen van het project. Zonder hen zou ik deze maquette niet kunnen maken."

Tijdelijke balie

Van maandag 26 oktober tot en met 10 november is het bezoekerscentrum voor het publiek gesloten. Tijdens deze twee weken zijn er geen activiteiten en zelfs de zondagmiddagwandelingen gaan dan niet door. Tijdens deze periode wordt vloerverwarming aangelegd en een tijdelijke informatiebalie ingericht in een ruimte aan de zijkant van het gebouw.

Vanaf 11 november tot 1 maart is deze balie geopend op woensdag, zaterdag en zondag van 10.00 tot 16.00 uur. Daar wordt publiek ontvangen met informatie over de herinrichting, folders, kaarten, koffie en een toiletunit buiten.

In de schoolvakantieweken (kerst en krokus) is de tijdelijke informatiebalie alle dagen open, behalve op eerste kerstdag en oudejaarsdag. Op nieuwjaarsdag is de balie vanaf 12.00 uur geopend.

Op een nader te bepalen datum in maart gaat het bezoekerscentrum weer helemaal open, waarna in april de officiële opening volgt.

Afscheid van Het Drentse Landschap

Hester Heinemeijer over het belang van langetermijnbeheer

Dit voorjaar nam Hester Heinemeijer officieel afscheid bij Het Drentse Landschap. Het was - min of meer - de afsluiting van dertig jaar inzet voor natuur in Drenthe. Dertig jaar van onderzoek, inventariseren, schrijven en heel veel praten. Met soms hoopgevende resultaten.

Hester schreef de beheerplannen voor een flink deel van de 34 terreinen van Het Drentse Landschap en was als hoofd onderzoek en planning de verbindende schakel tussen het kantoor in Assen en de buitendienst. Daarnaast verdedigde ze de natuurbelangen in verscheidene landinrichtingscommissies en was jarenlang secretaris van de Werkgroep Florakartering Drenthe.

Allemaal bezigheden die zich uitstrekken over de hele provincie, maar er is een sterke connectie met Zuidwest-Drenthe. Hier ging ze naar school (Frederiksoord) en keerde ze na haar studie biologie in Amsterdam terug (Uffelte). Inmiddels woont ze al bijna twintig jaar op landgoed Rheebruggen. Samen met haar man, vogelonderzoeker Arend van Dijk, volgde ze dertig jaar lang de ontwikkeling van vegetatie en broedvogelbevolking van het Doldersummerveld, onderdeel van het Nationaal Park Drents-Friese Wold. Ze schreven er uitvoerige rapporten over; een overzicht van de bevindingen verscheen in het julinummer van het tijdschrift 'De Levende Natuur'. Die bevindingen stemmen vrolijk. "Toen Het Drentse Landschap het gebied kocht in 1967, was het één grote pijpenstrootje-vlakte. Nu is het een van de mooiste heidevelden in Drenthe", vertelt Hester. "Daaraan zie je hoe belangrijk beheer van heide is." Dat beheer is jaar in jaar

uit op dezelfde manier uitgevoerd, zonder grote veranderingen. Begrazing door schapen en runderen, aangevuld met maaien en kleinschalig plaggen. "Consistent beheer is sowieso het sterke punt van Het Drentse Landschap. Wij zetten in de beheerplannen een lijn voor vijftig jaar uit en daar wijken we in principe niet van af. Bos mag bij ons gewoon groeien, bomen kappen we alleen als ze om dreigen te vallen en daarbij een gevaar vormen."

De ontwikkeling van de bossen en heidevelden van het Landschap behoort tot de positieve veranderingen die Hester van nabij meemaakte. "Maar de meest positieve ontwikkeling is misschien wel dat er door de noodzaak van waterberging eindelijk ruimte is voor herstel van de waterhuishouding in natuurgebieden. De vernatting in het Reestdal, wat er in het Hunzedal gebeurt, in het Oude Diep, dat is prachtig." Zorgelijke ontwikkelingen zijn er ook: "Veel planten verdwijnen geleidelijk en met insecten gaat het niet goed. Een belangrijke oorzaak is de nog steeds hoge milieu-belasting. Denk aan bestrijdingsmiddelen, onder meer in de lelieteelt die in Drenthe toeneemt. En ik zie de hoeveelheid mest, nadelig voor van oorsprong voedselarme natuurgebieden, ook nog niet erg afnemen."

Zorgen om het gentiaanblauwtje

Het gentiaanblauwtje is het icoon van de natte heide. Door jarenlange verdroging van de heide heeft dit hemelsblauwe vlindertje het moeilijk gekregen. In verschillende gebieden zijn maatregelen genomen om zijn kansen te verbeteren. Maar uit jaarlijkse tellingen blijkt dat het desondanks op veel plaatsen nog steeds niet goed gaat. Daarom kregen enkele studenten de opdracht de ontwikkelingen eens tegen het licht te houden.

Sinds 2003 zijn onder meer op diverse plekken in het Dwingelderveld beheermaatregelen uitgevoerd als het maaien en afvoeren van vegetatie en kleinschalig plaggen. Deze maatregelen hebben voornamelijk invloed op de plant waar het gentiaanblauwtje haar eitjes op afzet, de klokjesgentiaan. De vraag van de studenten was: wat zijn de effecten van tien jaar beheer op het aantal groeiplaatsen van de klokjesgentiaan en het aantal afgezette eitjes van het gentiaanblauwtje?

Zij concludeerden dat ondanks de goede zorgen van beheerders en vrijwilligers de afname doorgaat. Wel bleek dat in ongeveer de helft van de plagstroken weer nieuwe planten van de klokjesgentiaan staan te bloeien. Maar slechts op ruim zeven procent van de plagstroken zijn eitjes van het gentiaanblauwtje gevonden. Dat moet beter kunnen. Daarom gaan de beheerders samen met de studenten een strategie bedenken om de achteruitgang te stoppen.

Op vliegafstand

Veel van het telwerk wordt uitgevoerd door vrijwilligers. Wilfred Alblas is een van hen. Hij heeft ook goed nieuws: “Het Dwingelderveld is gelukkig een groot gebied met veel verschillende vliegplekken van het gentiaanblauwtje. Deze plekken liggen op vliegafstand van elkaar. Als er een vliegplek door een calamiteit verdwijnt, kan deze ook weer gekoloniseerd worden als de omstandigheden weer beter zijn. Dat maakt het Dwingelderveld uniek en verkleint de kans op uitsterven, zoals we dat wel op de kleine heidevelden zien.” Dat geeft hoop voor de toekomst van dit icoon van de Drentse heide.

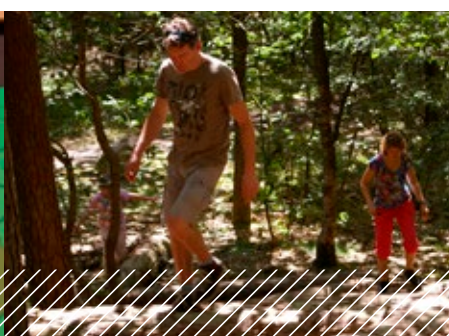
HD

Nieuwe fiets- en wandelroutes

Het afgelopen jaar is er een flink aantal nieuwe wandel- en fietsroutes en -paden bijgekomen, de meeste in en rond het Drents-Friese Wold en Dwingelderveld.

- Zo is er voor wandelaars een beleevingspad in Hoogersmilde in gebruik genomen. Een bestaande wandelroute van Staatsbosbeheer is als basis gebruikt voor een parcours met objecten die iets vertellen over de omgeving, waaronder zelfs een heus vliegtuig. Het pad is een initiatief van recreatieondernemers en dorpsbewoners.
- In Appelscha is het Bosbergpad geopend. Vanaf de Boerestreek kan men een 2,2 kilometer lange route wandelen door het bos en over de Bosberg. Langs de route heeft de historische vereniging op tien punten informatie over de geschiedenis geplaatst. Het pad is volledig verhard, zodat ook mensen in een rolstoel of met kinderwagen ervan kunnen genieten. Dit pad is door de gemeente Ooststellingwerf en Staatsbosbeheer samen met Olmen Es bedacht en uitgevoerd. De historische vereniging heeft de verhalen erover gebundeld in een boekje, dat voor 1 euro bij het TIP in Appelscha verkrijgbaar is.
- Dorpsbelangen Zorgvlied heeft een historische wandeling uit 2006 opnieuw gedrukt met veel nieuwe informatie. Deze route is voor 1 euro verkrijgbaar bij hotel-restaurant Villa Nova en bij camping Zonnekamp. De wandeling is ook te volgen aan de hand van de smartphone via de app annodrenthe.nu (te downloaden vanaf de gelijknamige website).
- Nieuw voor fietsers is de 'smaakroute' door het Drents-Friese Wold en Dwingelderveld. Deze route maakt gebruik van het fietsknooppuntensysteem en leidt langs ondernemers waar men met korting de smaak van de streek kan proeven. Het is de bedoeling dat deze route jaarlijks wordt aangepast, afhankelijk van de deelnemende ondernemers.
- Tot slot: het 'rondje Dwingelderveld' moest na de herinrichting herzien worden. De nieuwe route is ongeveer 30 kilometer lang en heeft uitstapjes naar de omliggende dorpen en horeca. Er is een tweede, kortere route ontwikkeld die zich concentreert op het zuidelijk deel van het Nationaal Park. Beide routes samen worden beschreven in een folder die gratis verkrijgbaar is op verschillende recreatieve adressen in en rond het Dwingelderveld, en te downloaden op de website van het Nationaal Park: www.np-dwingelderveld.nl

N381 in Drents-Friese Wold bijna klaar

In de loop van dit najaar is de omvorming van de N381 – de weg van Drachten naar Emmen – op het traject door het Drents-Friese Wold klaar. De weg heeft hier dan enkel nog ongelijkvloerse kruisingen. Een overzicht van de belangrijkste maatregelen.

- Alle gelijkvloerse fietsoversteekplaatsen zijn opgeheven. In plaats daarvan is er een fietstunnel aangelegd bij de Kraaiheidepollen (dit voorjaar al in gebruik genomen) en een huifkartunnel bij de Tilgrupsweg/Oude Willem (eind augustus). Enkele fiets- en ruiterroutes zijn verbeterd en uitgebreid.
- Het viaduct Hildenberg is hoog over de heide gemaakt met een soort klaverbladconstructie, waardoor er geen heide vergraven hoefde te worden.
- Op verschillende plaatsen zijn 'ecoduikers' en andere faunapassages aangelegd zodat dieren veilig de weg kunnen oversteken. Rasters geleiden de dieren naar de passages.
- De beplanting langs de weg krijgt de vorm van een 'mantelzoom': een geleidelijke overgang van het hoge en dichte bos via struiken en lagere begroeiing naar open landschap.
- Als compensatie voor het verlies van natuur aan asfalt zijn de parkeerplaatsen langs de weg in het Drents-Friese Wold opgeheven. Verder zijn als compensatie op verschillende plekken in het Wold beheersmaatregelen uitgevoerd die op het verlanglijstje van de beheerder stonden, zoals het verwijderen van stobben en het plaggen van stroken heide.

Vledder Aa, een karakteristieke Drentse beek

In 2014 is het middelste deel van de Vledder Aa in oude luister hersteld. In plaats van een breed afwateringskanaal ligt er nu een smalle beek. Deze is niet het hele jaar door met water gevuld. Dat komt doordat het hier gaat om een bovenloop van een typisch Drentse beek. De meeste Drentse beken worden niet door sterke bronnen gevoed, maar zijn afhankelijk van toevoer van kleine kwelstroompjes en afstromend regenwater. In de zomer is het veel droger en hoeft er minder water te worden afgevoerd. In de winter verandert het beeld compleet. Dan kan het water na flinke buien of tijdens het smelten van sneeuw flink stromen. Na de herinrichting van het middendeel konden planten en dieren al snel een plekje vinden. In maart vochten de mannetjes van de heikikkers al om het mooiste vrouwtje. De eerste planten ontkiemden en groeiden op. Dat is de opmaat tot de ontwikkeling van een echte, levende beek.

Sommige al eerder gerenoveerde beekdalen in Drenthe hebben zich zo goed ontwikkeld dat ze in het kader van Natura 2000 een speciaal etiket gekregen hebben om hun bijzondere waarde aan te geven. In het voorjaar zijn deze beekgedeelten een lust voor het oog. Hopelijk ontwikkelt het in 2014 herstelde deel van de Vledder Aa zich even goed!

Het meest noordelijke deel van de Vledder Aa was al eerder teruggebracht in oude staat. De komende jaren worden plannen gesmeed om ook het gedeelte tussen Doldersum en Vledder aan te pakken.

Toegangspoort Holtingerveld krijgt paviljoen

In de Toegangspoort Oerlandschap Holtingerveld zijn in de afgelopen jaren al een natuurspeelplaats, een wandelgebied, een schaapskooi en een ruime parkeerplaats gerealiseerd. Ook is vlinderparadijs Papiliorama in de Toegangspoort gevestigd. Momenteel wordt gewerkt aan de realisatie van een infocentrum/horecavoorziening in een paviljoen.

Het nieuwe paviljoen komt in de Toegangspoort Oerlandschap Holtingerveld tegen de stuwwal, waardoor delen van het gebouw enigszins verzonken in het landschap liggen. Het pad dat langs de stuwwal en over de natuurspeelplaats loopt, gaat straks dwars door het paviljoen. Het horecagedeelte komt aan de ene kant van het pad en het informatiegedeelte aan de andere. Achter de horeca komt een toiletgroep die na sluitingstijd van de horeca in principe ook toegankelijk is. Voor de invulling van het horecagedeelte is een selectieprocedure doorlopen: Faken van theehuis 't Hunebed gaat de horeca verzorgen.

Voor de toekomst wordt gewerkt aan het beleefbaar maken van het verleden door bij bijzondere objecten zoals de bomkraters, de hangar en de stuwwal via een app boeiende verhalen te vertellen. Ook wordt de mogelijkheid van een familiep pad tussen de poort en de hunebedden onderzocht.

Steenuilenzing op herhaling

Op donderdag 19 november houdt Erwin Bruulsema van de Vogelwacht Uffelte een Winter-avondlezing over steenuilen. Hij vertelde vorig jaar al eens honderduit over deze fascinerende vogels. De belangstelling voor die lezing was toen zo groot, dat we veel mensen moesten teleurstellen. Op 19 november hebben ze een nieuwe kans.

De lezing duurt van 19.30 tot 21.30 uur. Toegang € 4,-; koffie en thee zijn gratis.

Leden van Natuurmonumenten en vrijwilligers van Natuurmonumenten en Staatsbosbeheer betalen geen toegang. Aanmelden vooraf – in verband met beperkte plaatsruimte – via www.natuurmonumenten.nl

In verband met de verbouwing van het bezoekerscentrum wordt de lezing gehouden op een andere locatie: Buitencentrum De Poort, Kloosterstraat 12, 7963 AH Ruinen.

Kaarsjeswandeling

Op dinsdag 22 december kunt u bij Buitencentrum Drents-Friese Wold in Appelscha deelnemen aan een kaarsjeswandeling. Het bos rond het Buitencentrum is voor deze gelegenheid sprookjesachtig verlicht met talloze kaarsvlammetjes en aangekleed met verrassende natuurtafereeltjes. Er is voor iedere wandelaar warme chocolademelk en iets lekkers. Onderweg kunt u genieten van een muzikaal intermezzo. Het Familiep pad waarlangs de wandeling voert, is volledig verhard en voor iedereen geschikt, ook voor mensen die wat moeilijker ter been zijn.

Tijd: 19.30-21.30 uur. Info en opgave bij Buitencentrum Drents-Friese Wold, tel. 0516 - 464020.

Kijk voor meer activiteiten op de websites.

Buitencentrum Drents-Friese Wold
Terwisscha 6a
8426 SJ Appelscha
Tel. 0516-464020

Bezoekerscentrum Dwingelderveld
Benderse 22
7963 RA Ruinen
Tel. 0522-472951

Poort Holtingerveld
Van Helomaweg 4
7971 PX Havelte
Tel. 0521-342155

Websites
www.np-drentsfriesewold.nl
www.np-dwingelderveld.nl
www.holtingerveld.nl

 Twitter
@NationaalParkDF
@Dwingelderveld

 Facebook
www.facebook.com/NP.drentsfriesewold

Colofon

Redactie
Henk van den Brink (eindredactie),
Hans Dekker, Nico Driessen, Albert
Henckel, Mariet Keuning, Sonja van
der Meer, Alie Molanus, Jaap van
Roon, Catrien Scholten en Axel Wiewel

Redactieadres
Secretariaat Regionaal Landschap,
Postbus 122, 9400 AC Assen,
(0592) 36 55 55
e-mail: dwingelderveld@drenthe.nl,
drents-friese-wold@drenthe.nl

Foto's
Hans Dekker (HD), Albert Henckel
(AH), Axel Wiewel (AW), Claudia
Wagner (CW)

Grafische vormgeving
Docucentrum Provincie Drenthe

Kaarten
GIS provincie Drenthe

Oplage 21.000
© Stuurgroep Regionaal Landschap
Drents-Friese grensstreek

Teksten van dit informatiebulletin
mogen gebruikt worden voor
niet-commerciële doeleinden,
onder vermelding van de bron.

HD

HD